

Werkdocument expertisenetwerk kerkopbouw 2011-2012, Samenvatting door Marc Steen

L. VILLEMEN, *La paroisse, les diocèses et les nouveaux Mouvements*, in *Etudes* 2006/12, Tome 405, p. 635-646.

Inleiding

Is het wel zinvol ze zo te onderscheiden, terwijl ze toch naar mekaar lijken toe te groeien? Riskeren we ze zo niet tegen mekaar uit te spelen?

Dat is zeker niet de bedoeling, maar er blijven toch een aantal cruciale vragen voor de kerk, zoals:

die nieuwe bewegingen lijken aantrekkelijk (internationaal, creativiteit, nieuwe kerkelijke roepingen)... betekent dit het deficit van de zgn traditionele pastoraal? Volgens V. niet (eerder samengaan van beide vormen). Hij beoogt een soort pastorale analyse over een kerkelijke situatie en het gaat theologisch over de aard van de kerk.

1. Welke zijn de nieuwe bewegingen en gemeenschappen?

- enorme diversiteit

- wel gemeenschappelijke kenmerken:

1° JP. II (1998): meerderheid leken; evangelisering; particulier charisma geërfd
van stichter

2° T. Hanna: gemeenschap/broederlijkheid; bepaalde catechetische methodes;
missionaire vorming

Alle besef: bijdrage tot vernieuwing van kerk en nieuwe evangelisatie

- te situeren niet enkel tegenover bisdommen/parochies, maar ook tegenover het religieuze leven (p.s. nieuwe religieuze gemeenschappen met trekjes ook van de nieuwe bewegingen) en klassieke lekenbewegingen (lekenapostolaat).

2. Enkele canonieke kenmerken

- onderscheid tussen 'hiërarchische' communiteiten (bisdom/parochie...)

 - opgericht door kerkelijke autoriteit rond bisschop/pastoor

 - toebehoren op objectieve basis (meestal territoriaal)

 - bieden alles aan voor allen...

- en associatieve verenigingen (zoals nieuwe bewegingen)

 - op basis van vrije wil van de gelovigen die zich willen verenigen

 - om een bepaald facet van christelijke leven/geloof te beleven

 - (deze verenigingen moeten wel voldoen aan kerkelijke criteria)

- er bestaan twee essentiële dimensies van toebehoren tot de kerk:

 - een objectieve dimensie; er is al een gemeenschap, die men ontvangt

 - een dimensie uit eigen vrije keuze, persoonlijk engagement en toe-eigening

 - onmisbaar samengaan van beide types van gemeenschap in de kerk!

 - Het gaat om twee verschillende 'culturen' in de kerk met een andere pastorale logica

3. Welke nieuwheid?

- in woordenschat duiken termen op ivm vernieuwing...

- N.B. hebben geen monopolie van vernieuwing en creativiteit in de kerk

 - * bv. parochies nieuwe catechetische modellen en vorming

 - * ook binnen katholieke actie en binnen religieuze leven vernieuwingen

- hun originaliteit, nieuwheid, ligt vooral in prioriteit die ze geven aan gebed en sterke ontmoeting met Christus, levendige liturgie (ook emotioneel, lichamenlijk, muziek en liederen, vreugde...)

4. De pastorale uitdagingen

- sterke recruiteringskracht van N.B. (naar psychisch brozen, jongeren, enz) o.a. via goeie communicatie, maar onderschatten we ook niet bisdommen/parochies voor mobilisatie van jongeren bv. (cfr Wereldjongerendagen)
- N.B. krijgen pastorale animatie toevertrouwd van belangrijke prestigieuze plaatsen, maar het zou niet goed zijn als ze enkel aan hen worden toevertrouwd (cf ook bepaalde 'oude' congregaties trekken nog jongeren aan)
- hoe de N.B. laten inwortelen in lokale kerk?

1° soms nieuwe evangelisering met weinig respect voor wat er is,

maar meer en meer harmonieus

2° probleem van incardinatie van de priesters van NB (met bijhorende vraag

naar gemeenschappelijke vorming)

3° hun internationaal karakter; grote kansen voor nieuw missionair elan,

maar niet de indruk wekken dat enkel N.B. bewegingen leven vanuit J.C.

en goeie pastorale plannen hebben

5. De theologische vragen

- J. Ratzinger (1998):

Band tussen traditionele pastoraal en N.B. : drie dialectieken vermijden:

instituut vs charisma's; christologie vs pneumatologie en hiërarchie vs

profetie

- welke criteria voor lukken van een pastorale activiteit/ het kerkelijke leven?
1° niet toespitsen op buitengewone gaven en belang van onderscheiding door pastorale verantwoordelijken (LG12)
2° noodzakelijke pluriformiteit van kerkelijke leven en dus belang van echte 'katholiciteit' (zoekend naar eenheid in verscheidenheid)

A. BORRAS, *De parochie, een instelling met een ijzersterke gezondheid*, in *Collationes* (2011) nr 1, 31-46.

INLEIDING

- Verbazingwekkende titel allicht, maar gerijpt uit jarenlange kritische reflectie als kerkjurist, theoloog en vooral als pastor (met zorg voor doorgeven van evangelie)
- zal 4 vragen behandelen

I. WAT IS ER GEBEURD?

De instelling is grondig door elkaar geschud, zelfs in duigen gevallen, door maatschappelijke veranderingen (zoals einde christenheid, verstedelijking, cultuur van subject, pluralisering, secularisering, detraditionalisering...). Een van de schokgolven voor de parochie: nieuwe relatie tot ruimte en tijd; factor mobiliteit. In die zin ook evolutie naar 'keuzeparochie'.

Wat in de parochie gebeurt reveleert de crisis in de hele kerk.

Veel parochies kunnen hun finaliteit niet meer waarmaken; vandaar: bundeling van krachten.

II. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

Heraanleg van het parochienetwerk: ontwikkeling naar federaties, op weg naar 'nieuwe parochies'

Met zorg om evangelie door te geven

Niet zonder moeilijkheden; voornaamste moeilijkheid: angst om parochiale beschaving achter te laten. Angst is slechte raadgever; wel erkennen. Daarom nood aan pastoraal project.

III. WAT HEBBEN WE GELEERD?

Drie belangrijke troeven van de parochie

1° openheid voor al wie langsloopt

- kracht van de parochie! Ook openheid voor keuzeparochianen
- service, maar niet enkel dienst, ook opdracht tot gemeenschapsvorming
- oprechte, gratuïte belangstelling voor de ander; niet terugplooiën op zichzelf

2° verankering in een bepaald territorium

- geen constitutief kenmerk van par. ,wel objectief criterium van toebehoren
- territorium meer dan geografie; is ook een 'terroir', belang inculturatie
- belang voor 'katholiciteit'
- dus meer dan een administratieve zaak

3° nabijheid

kans tot evangelisch getuigenis te midden de huizen van de mensen

Drie belangrijke lessen

Vooraf: belang van leerproces

1° medeverantwoordelijkheid op basis van doopsel

meer synodale kerkbeleving

2° verscheidenheid van kerkelijke bedieningen en ambten

3° nieuwe invulling van priesterlijk dienstwerk

dienst van leiding; erover waken dat alles gebeurt

IV. WAT ZIEN WE OP ONS AFKOMEN?

Het ontstaan van nieuw leiderschap

- gedeeld leiderschap ; pneumatologisch, ecclesiologisch en oecumenisch interessant
- priesterbeeld vandaag:

- kerkelijke communio (cf voorgaan in euch); spiritueel vaderschap, missionaire openheid (vgl. A. Rouet
- onderweg
- 'gouvernance': horizontale beleidsvoering ipv verticaal bestuur

Het ontstaan van parochiale polen

- parochiale pool als afbakening van een eigen parochiaal 'territorium', het project en de relaties van de parochie laten een afdruk na in de omgeving
(een territorium)
- een cluster van polen; een parochie/federatie is meerpolig (bv. rond een moederkerk)
- parochiale polen in een bisdom: er mogen ook 'witte vlekken' zijn (droom om alles te bedekken loslaten)

TOT SLOT

onvervangbare rol van parochie